

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

П'ЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЧНОГО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: ВІРґЕН 4-0237. — Тел. У. Н. СОЮЗ: ВІРґЕН 4-1010. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЗНОВ ОБГОВОРЮЮТЬ ЗАКОНОПРОЕКТ ГОДИН ПРАЦІ І ЗАПЛАТИ

ВАШІНґТОН. — Після кількомісячної перерви в конгресі знов приходить на чергу нарад справа довготи годин праці і найнижчої заробітної плати. Конгресовий комітет праці вніс на наради конгресу законопроект, на основі якого усталеноб до всіх стейтах і в усіх галузях промислу, включаючи фермерство, довготу робочого тижня на 44 години, а найменшу заробітну платню на 25 центів за годину. Впродовж трьох літ робочий тиждень мався вкоротити до 40 годин, а найменшу зарплату піднести до 40 центів за годину. Цей законопроект має ті недомогання, що для північних стейтів, в яких життя значно дорожче, ця основа є за низька. Знову ж для полудневих стейтів за висока. Проектодавці зазначували, що в останніх місяцях слідний великий застій в бізнесі, а вслід за тим багато компаній обтинають заробітну платню своїм працівникам. Коли загальне менше заробляти, то він тим менше буде витрачувати, а це з черги буде викликати ще більший застій, говорили вони.

ЛАНДОН ЗНОВ ЗАБИРАЄ ГОЛОС.

ТОПІКА (Канзас). — Альфред Ландон, кандидат на президента в останніх президентських виборах, виголосив промову, в якій сказав, що нищівна політика уряду доведе край до банкрутства. Це неможливо на право і на ліво витрачувати тисячі мільйонів доларів не маючи на них ніякого покриття, говорив він. Коли уряд кожний раз, як тільки появиться бізнесовий застій, буде цей застій латати позиченими грошми, то мусить прийти час, коли уряд не матиме де позичати гроші і тоді оголосить банкрутство. Тоді наступить інфляція, а wraz з нею велике економічне потрясіння, яке не знати чим може закінчитись.

ПОВЕРХНЯ НА СОНЦІ ВИБУХАЄ.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ. — При допомозі далековидних фільмових апаратів астрономи відфотографували дивне явище на сонці. Певна частина поверхні сонця немов вибухла і створила на поверхні ніби стовп куряви на 600 тисяч миль високий. Після цього ця „курява“ почала спадати назад на поверхню сонця. Це явище зовсім виразно зареєстровано на фільмових тасьмах.

СТРАШНИЙ ВИБУХ В КОПАЛЬНІ.

ГРУНДІ (Вірджинія). — В одній з місцевих копалень вугля наступив вибух, внаслідок якого загинуло на місці дев'ять осіб, а з 50 іще не знати що сталося. Всі вони під землею. Внаслідок вибуху повстав в копальні вогонь.

ОБНИЖУЮТЬ МЕШКАЛЬНИЙ ЧИНШ.

НЬЮ ЙОРК. — З достовірних джерел подають, що внаслідок певних технічних уліпшень, помешкання в мешкальних домах, в Квінсі і Ред Гук, які планують побудувати цього року місто, будуть дешевші, ніж це передтим обчислювали. Одна кімната буде вносити менше ніж п'ять доларів місячно.

ДУХОВИЙ НАСТРІЙ ЗМІНЮЄ ОБЛИЧЧЯ.

НЬЮ ЙОРК. — На зборах академії медицини д-р Джеліф дав доклад, в якому сказав, що люди внаслідок якоїсь душевної напруги змінюють риси свого обличчя, а навіть цілої постави. Душевна напруга, або душевна боротьба проти своєї природи часто викликає різні тілесні недуги, говорив він. Нині дуже часто трапляється серія жінок, що вони не задоволені своїм полом і хотіли би бути чоловіками. Ця підсвідомо боротьба зо своїм полом викликає в жінок незадоволення, опоганує їх обличчя і вкінці викликає в них наперед неврастенію, а далі і тілесні недуги, говорив, д-р Джеліф.

ЗАКЛИКАЮТЬ БОРОТИСЯ ЗА СВОБОДУ ПРЕСИ.

ВАШІНґТОН. — Збори американського товариства газетних видавців ухвалили боротися завзято за свободу слова, а передівсім за свободу преси. Американська суспільність мусить знати, що свобода преси, це не тільки справа самих видавців, тільки цілої суспільності. Та рівночасно з тим збори ухвалили задержувати високу мораль газет, не надживати свободи; бо якраз нечесне постоуповання деяких газетарів підкопує цю свободу преси в самих основах.

БАТЬКИ ХОЧУТЬ НАЗАД П'ЯТЕРНЯХ.

ОТАВА (Канада). — Родичі Діонських п'ятерняк заскаржили до суду теперішніх їх опікунів за зворот дітей назад під опіку родичів. Д-р Дафо, який піклується п'ятернятами від їх уродження, заявив, що тепер, коли п'ятернята мають злочинних 600,000 дол. деякі люди виявили велику жадобу їх мати назад в себе.

ШУКАЮТЬ СХОРОНИЩА.

Відати через наступ повстанців від зв'язку з львівською командою в Барселоні, прихильники жовіри і цивільні прихильники, числом 6.000, перейшли в Пирі-незьських горах, еспансько-французьку границю. На образку жовіри спускаються по боці гори, небезпечним через сніг і до...

ПОВІДОМЛЕННЯ У СПРАВІ ДИВІДЕНДИ

ОТСИМ ПОДАЄМО ДО ВІДОМА ВСІХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНИЦЬ, ЩО ЧЕКИ НА НАЛЕЖНУ ДИВІДЕНДУ БУДУТЬ ВИСЛАНІ В ТРАВНІ. ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ БАЖАЛА ВИСЛАТИ ВСІ ЧЕКИ ЩЕ ЦЬОГО МІСЯЦЯ, ТА ПОКАЗАЛОСЬ, ЩО ВИПУСУВАННЯ 19,100 ЧЕКІВ ЗАБЕРЕ БІЛЬШЕ ЧАСУ ЯК МИ ДУМАЛИ. ТОМУ ВЛАСНЕ ВСІ ЧЕКИ БУДУТЬ ВИСЛАНІ В НАСТУПНОМУ МІСЯЦІ.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ У. Н. СОЮЗУ.

ЩОБ ДІСТАТИ ПРАЦЮ, КОРИСТУВАЛИСЯ ФАЛЬШИВИМИ ПОСВІДКАМИ.

Перед варшавським окружним судом станула цікава група підсудних: Збігнев Невяровскі, Зигмунт Петшак і 9 безробітних. Оба перші підсудні виставляли безробітним посвідки фірм, які вже давно перестали існувати. У Невяровського знайшли бланкети й печатки злінованих фірм. Оба підсудні видавали безробітним посвідки даром або за 50 сот. На підставі таких посвідок безробітні діставали з фонду праці працю при замітаних снігу на вулицях міста. Оба перші підсудні оправдувалися, що вони помагали безробітним. Безробітні оправдувалися, що нужда приневолити їх підступом здобувати працю. З уваги на те, що оба перші підсудні взяли в кількох випадках малі оплати, суд засудив їх на рік в'язниці. Безробітних, які з посвідок користувалися, суд засудив на 6 місяців в'язниці з припиненням кари.

ЕСТОНЦІ ВТІКАЮТЬ ІЗ СИБІРУ.

В останніх днях вернулося до Таліна із Сибіру багато естонських родин, які перед 20 роками виїхали зо своєї батьківщини. Однак тепер на Сибірі такі важкі умовини життя, що естонці масово покидають Сибір і вертаються до рідного краю. Оповідать, що в останньому часі з центральної Росії виселили всіх естонських комуністів на Сибір, де вони працюють при лісних роботах. Жінки і родини естонських комуністів перебувають у Туркестані.

КАТАСТРОФА НІМЕЦЬКОГО ТРАКТОРА.

У Радштаді (Австрія) розбився німецький артилерійський трактор. Сім воїнів згинили на місці, а кілька є тяжко ранених.

ДОМАГАЄТЬСЯ УНЕВАЖНЕННЯ УЧИТЕЛЬСЬКОГО КОНТРАКТУ.

Адвокат В. Клемент Бенлі (Канада) в імені Я. В. Грента зо шкільного дистрикту вніс домагання перед дистриктовим суддею Кравфордом, щоб уневажнив контракт згаданого вчителя з Стівенсон шкільним дистриктом тому, що на основі підписаного контракту вчитель мав діставати менше, як це постановляє шкільний акт. Згаданого вчителя згоджено за \$600 річно, тимчасом шкільний закон приписує, що найменша платня вчителя має вносити \$840 річно. Крім цього шкільний закон постановляє, що коли шкільний дистрикт не є в стані платити \$840 на рік, то на плачення меншої платні вчителів мусить одержати спеціальний дозвіл від департаменту освіти. В згаданім випадку такого дозволу не одержано, тому адвокат позиваючої сторони домагається не лиш уневажнення вчительського контракту, але теж звороту вчителів \$240 недоплачених грошей.

УСНУЛИ НОТАРІВ, ЩО НЕ ВМІЮТЬ ПО РУМУНСЬКИ.

В румунському урядовому денику законів проголосили декрет, що ним припинили в діяльності всіх нотарів, що не володіють точно в слові й писемі румунською мовою. Виконання цього декрету проведе окрема комісія міністерства справедливости.

ТРАГІЧНА СМЕРТЬ ХЛОПЦЯ.

У селі Раб'я, холмського повіту, синка одного з господарів, виходячи зо школи, спотикнувся і впав так нещасно, що держаний у ріці ніж до ручних робіт вбився йому глибоко в голову. Хлопець незабаром помер.

П'ЯНИЙ СКАРБОВИЙ УРЯДОВЕЦЬ ЗАСТРІЛИВ ТОВАРИША.

В ресторані Е. Друкера у Львові забавлялися два податкові - урядовці, 30-літній Витовд Тодт і його ровесник, Ян Давіскіба. Коли вже оба трохи більше напилися горілки, зачали стріляти з револьвера до стіни й жарівок. П'яний Тодт стрілив притім так незручно, що зранив кулею в груди Давіскібу. Перевезений до лічниці Давіскіба незабаром помер. Тодта арештували.

БРИТИЙСЬКА КОЛОМБІЯ НЕ ХОЧЕ СХІДНОЇ ЕМІГРАЦІЇ.

Т. Д. Патудо, прем'єр Бритиш Коломбії, на однім з публичних мітингів у Вікторії висловив бажання, щоб отавський уряд не давав у будучности ніяких дозволів для візду до Канади орієнтальним расам, а головним китайцям і ніпонцям. Крім того Патудо домагався, щоб Домінія депортувала всіх ніпонців і китайців, які прибули до Бритишської Коломбії нелегально. Прем'єр Бритиш Коломбії твердив, що китайське населення в тій провінції зменшується, бо уряд не пускає китайських жінок до Канади. Зате ніпонське населення в Бритиш Коломбії росте, бо ніпонці мають право спроваджувати до себе свої жінки.

ЧИСТКА СЕРЕД СОВЕТСЬКИХ ДИПЛОМАТІВ.

„Народні Новини“ подають, що з Праги відкличуть до Москви советського пресового аташе Кона, якого більшовики підозрюють у троцькізмі. У Празі був Кон теж представником комінтерну. До Москви мають відкличати посла Александровського, який перебуває тепер у Букарешті, де ліквідує аферу Бутенка.

НОВИЙ ПОЛЬСЬКИЙ ЗЛОЧИН: ЗАБИРАЮТЬ ПЛОЩУ „СОКОЛА-БАТЬКА“

ЛЬВІВ. — Українська преса подала до відома громадянства жахливу новину: польська влада повідомила „Центробанк“, табулярного власника „Українського Городу“ у Львові, відомого під популярним іменем „Площа Сокола-Батька“, що вивласнює цю площу і забирає її для військових цілей. Зарядження оперто на польським законі про „оборону держави“.

Мов грім з неба.

Українські газети знайшлися у тяжкій клопоті: бо треба було вишукати такі слова, які перепустили б польська цензура, а в яких всетаки можна дати вияв хоч частинному обуренню, з яким стрінулося отсе нахабне зарядження серед загалу українського населення. Зарядження було для всіх такою новиною, про яку нікому навіть не могло снитися.

Власність цілого народу.

„Центробанк“ є тільки формальним власником „Українського Городу“, бо фактичним власником і посідачем площі є руханкове-спортове Товариство Сокол-Батько у Львові. І це останнє товариство внесло протест і заявило, що в дійсности власником площі є весь український народ, і то цей, що є на рідних землях як і на іміграції, бо як в краю так і на іміграції зложено великі жертви на викуп „Українського Городу“. Є це одинока площа у Львові, якою може користуватись українська молодь. В протесті зазначено далі, що її вживано завжди тільки для легальних цілей і покористувались нею тільки легальні українські установи.

Справа скінчена — нема відклику.

Українська делегація, що складалася з представників, що ведуть угодову політику, удалася до віцеміністра військових справ ген. Литвиновича й представила йому, що український народ не може згодитися на те, щоби йому видірано „Український Город“, набутий жертвами цілого українського народу. На те польський генерал відповів, що справа перерішена, що від цього рішення нема ніякого відклику, та що площу забирає польське військо.

ВІДКРИТО УКРАЇНСЬКИЙ ШПИТАЛЬ.

ЛЬВІВ. — В неділю дня 10. квітня відкрито цілковито викінчений та внутрі уладжений Український Шпиталь ім. митр. Шептицького. Свято відбулося скромно, без голосної реклами. Акту посвячення доконав еп. Бучко, що виголосив також привагдну промову, в якій в імені Митрополита привітав Т-во „Народня Лічниця“, лікарів і весь український народ оцим великим осягненням та поблагословив його. Президент В. Децикевич висловив радість, що здійснилася мрія великого українського патріота пок. д-ра І. Куровця, що був ініціатором цього шпиталю. Присутним на святі роздано Пропам'ятну книжку Українського Шпиталю.

ЖЕРТВИ НА ІНВАЛІДІВ ЗРОСЛИ.

ЛЬВІВ. — Відбулися загальні збори Українського Товариства Допомоги Інвалідам. Зо звіту видно, що в 1937 році число зголошених у Товаристві інвалідів дійшло до 2,016 осіб. З грошової допомоги користали в 1937 році загалом 713 інвалідів. Далі стверджено, що зросла жертвенність на допомогу інвалідам. Іміграція зложила для інвалідів у тому році 78,097.55 зол. Збільшена допомога дала спромогу виплатити інвалідам більші ренти і підмоги. Головою товариства вибрано наново д-ра Івана Гижу.

ПРОТИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.

ЛЬВІВ. — Кореспондент „Діла“ (ч. 79) пише, що поляки влаштовують тепер на Холмщині віча і різні „шопки“, щоб задемонструвати, що це польський край. В резолюціях лають православне духовенство Холмщини за те, що вживає української мови. І домагаються від польського уряду, щоби в Холмщині були: 1) польські православні священники; 2) щоб у православних церквах проповідувано польською мовою; 3) та щоб навчання православної релігії відбувалося по польськи. Треба скінчити, кричали „стшельці“ в Замосці, з „руско-українськими вивротовцями і патлатими попами“.

ІДЕ, АЛЕ НІЧОГО НЕ ВДІЄ.

ВАРШАВА. — Православна митрополія, що іде у всім на руку польському урядові, вишле єпископа Симона на терен Холмщини, щоби провів наступні польського елементу на українське православне населення. Єпископ Симон це той, що відповідаючи на привіт українського населення в Грубешівщині, говорив — по польськи. Кажуть, що саме польська мова православних владик скріпила латинізацію і польщення українського православного населення.

"СВОБОДА" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Co., Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакції на відомістю.
За кожну адресу адреси виставляється 10 центів.
Red. "Свобода": N.Y. 4-0237. — Tel. U. N. Союз: N.Y. 4-1016.
4-0807.
Address: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРЕЗИДЕНТ "ДОЧКАМ РЕВОЛЮЦІЇ"

Президент Рузвельт виголосив на конгресі „Дочок Американської Революції“ промову, яку там треба було вже давно виголосити.

Організація „Дочки Американської Революції“ powstała в 1890. році й проголосила як свої цілі: „продовжувати пам'ять духа тих чоловіків і жінок, що добились самостійності для Америки; розвивати, підтримувати й поширювати інституції американської свободи; скріпляти справжній патріотизм і любов до краю; і помагати людству здобувати всі блага свободи“.

З таких початків з часом виросла організація, котра в не одному відходила від цієї благородної програми. Передовсім, членство організації обмежено до тих жінок, між котрих предками хочби один помагав при добутті американської незалежності. Отже від загалу американського громадянства відділено спеціальну класу, нібито спеціально покликану ширити засади американського патріотизму. Як можна догадатися, від цього був лише один крок до погляду на всіх людей, що не мають права належати до цієї організації, як непатріотів. Як усяка організація, так і Дочки Американської Революції проявили тенденцію виходити поза межі діяльності, встановленої статутом; через те, що в провіді організації стояли все люди багаті, то й організація вживала слави американського супатріотизму для охорони інтересів багатих.

Якраз на останнім своїм „конгресі“ ці Дочки Американської Революції виступили з рядом резолюцій, в котрих осуджували просто всі заходи президента Рузвельта давати допомогу жертвам депресії. Потім вони запросили президента Злучених Держав говорити їм привіт. Говорили такі привіти Дочкам усі президенти, звичайні, пусті, безмістовні привіти. Рузвельт був першим президентом, що пригадав Дочкам, щоби вони не відділялися від імігрантів, бо вони всі є потомками імігрантів. Пригадав теж, щоби вони не чванилися походженням від революціонерів, а рівночасно виступали проти вської революційності. Якщо вони справді хочуть продовжувати духа американських революціонерів, то вони повинні виступати „проти „фашистського ярма“, як це робили їх предки.

Президент пригадав Дочкам, що він має право говорити до них як рівний, бо його предки на 4 чи 5 поколінь назад уже були в Америці, отже його не можна вважати імігрантом. Однак, підчеркнув президент, що у цьому він не бачить ніякої спеціальної заслуги для себе, чим він рівночасно сказав, що не можна теж уважати за догану чоловікові, що перший зо свого роду прийшов до Америки.

Президентів Рузвельтові належить дяка від американського громадянства за його відважні слова правди цим вузкоглядним паням, що пробують визискувати припадок свого походження від великих патріотів для вузких класових інтересів.

УКРАЇНСЬКА МУЗИКА Й СВІТОВА ВИСТАВА

I.

Чим ближчий реченець Світової Вистави в Нью-Йорку, тим важливішим стає питання, яку роль повинна відіграти українська музика в загальній участі українців та їхнього мистецтва в цій виставі. Таке питання мусить виринути перед кожним, хто цікавиться участю нашого народу у все-світній виставі взагалі; таке питання мусить виринути перед кожним, кому дороге наше мистецтво. Та в першу чергу це питання ролі української музики в світовій виставі в Нью-Йорку мусить поставити й порушити ці, яких цілком життя є своїми творами та своєю діяльністю промоувати шлях української музики, української музики. Бо Світова Вистава це велика, одинок в своєму роді нагода, коли ми не тільки можемо — й мусимо! — показати „чим наша хата багата“, але це нагода, яка для дальшого просування нашої музики, для ближчого познання з нею ширшого світу а то й для здобуття для неї почесного місця і розголосу, може бути безпирмірною.

В якому стані, в якій стадії розвитку знаходиться тепер наша музика взагалі? В музичному мистецтві відрізняємо, загально беручи, дві основні групи: музику народну і музику артистичну. Музика народна це та, яка повстає в народі самочинно, яка є витвором питомих, характеристичних звичаїв і рисів даного народу; музика народна це гей-би дзеркало, в якому відбивається і душа народу і його історія, але усе це з точки погляду народнього побуту. Авторів народньої музики, народніх пісень, не знаємо; ці пісні повставали на протязі століть, деякі сягають ще й тогочасних часів. Автором народніх пісень — весь нарід за весь час свого існування у як-так організованій формі „народу“.

Ми, українці, маємо чудову й багату народню пісню. Мали ми те або й маємо знаменитих знатоків народньої пісні. Наші факіви в ділянці музичної термінології покищо ще не знайшли відповідної української назви, яка вповні відповідала би оригінальній, а саме „Кустомію“. Тому покищо мусимо вживати назви „музика артистична“.

Ми, українці, маємо чудову й багату народню пісню. Мали ми те або й маємо знаменитих знатоків народньої пісні. Наші факіви в ділянці музичної термінології покищо ще не знайшли відповідної української назви, яка вповні відповідала би оригінальній, а саме „Кустомію“. Тому покищо мусимо вживати назви „музика артистична“.

Ми, українці, маємо чудову й багату народню пісню. Мали ми те або й маємо знаменитих знатоків народньої пісні. Наші факіви в ділянці музичної термінології покищо ще не знайшли відповідної української назви, яка вповні відповідала би оригінальній, а саме „Кустомію“. Тому покищо мусимо вживати назви „музика артистична“.

Лисенко, Леонтович, Кошиць. Це вони, прибравши цю нашу народню пісню у форму хорového твору, чи пак „обрібки“ для хору, зуміли здобути нашій народній пісні величезний успіх скрізь, де вона залунала.

Відповідно до питомих при-знак того чи іншого народу, відповідно до його способу життя, його історичного розвитку, впливів із зовні і т. і., народня музика у різних народів в ріжний спосіб проявляється. Коли напр. на Мадярщині вона є у великій мірі музикою інструментальною (т. зв. „циганські“ оркестри), в Італії сполукою музики вокальної і інструментальної (спів при супроводі мандоліни) то у нас українців наша народня музика є музикою чисто вокальною, себто музикою для співу. Тому й не диво, що досі, зг. до недавня, нашу народню музику світ знав лише у формі хорів, і то хорів „а капелля“, себто без інструментального супроводу, бо така форма найбільш зближена до первісного, оригінального стану нашої народньої музики.

Народня музика — це великий скарб в культурі кожного народу. Але так, як народній побут, який би він і не був цікавий і гарний, як народній одяг чи обичай це тільки частина культури кожного народу (дарма, що частина дуже важлива, бо первісна, ембріональна, з якої витворилися пізніші й дальші), так і народня пісня в музичній культурі народу тільки її частина і тільки її частина і тільки одна її ділянка.

Те, що репрезентує індивідуальну творчість народу, те, що є виявом його життєздатності, спроможності і поступу в кожному часі у ділянці музичної культури — це його артистична музика. Під цю назвою розуміємо творчість окремих осіб, наділених талантом до композиції, відповідно освічених в ділянці своєї композиторської професії. Творчі-композитори це поруч поетів, малярів і скульпторів — представники культури народу і його мистецтва, тої культури і того мистецтва, яких „коріні сягають аж до мистецтва народнього. Чим скоріше якийсь нарід зуміє витворити з джерел свого на-

роднього мистецтва своє артистичне мистецтво, чим скоріше з'явиться в ньому ці творці, яких талант дав їм можливість створити оригінальне мистецтво, тим більша і вища культура й мистецтво, даного народу. Доказом цього — Німеччина, Франція чи Італія, країни, в яких оригінальна, не народня, музика почалася у власному середовищі, а в останніх двох роках розвинулася так, що завоювала весь світ. Німці Бах, Моцарт, Бетховен, Вагнер, Р. Штраус, французі Рамо, Берліо, Дебссі, італійці Скарлатті, Доніцетті, Верді — вони й багато інших славили своїми творами імя своєї батьківщини і її культуру не менше, як це зробили в ділянці поезії Шілер, Верлен чи Данте, або в історично-політичному житті цих народів — Наполеон, Бісмарк чи Мусоліні.

У словянських народів оригінальна музична творчість, музика артистична, почалася куди пізніше, бо щойно в минулому, дев'ятнадцятому столітті. Завдяки кращим або, на всякий випадок, іншим політичним обставинам (а вони все грають неабияку роль в інтелектуальному, культурному житті народу і незвичайно впливають на це життя) такі словянські народи як чехи, росіяни й поляки вже в другій половині минулого століття здобули великі осяги на полі артистичної музики і завдяки таким музичним геніям, як Шопен, завдяки таким геніально талановитим творцям як Гайковський чи Мусоргський, Сметана чи Дворжак, вони змогли вже здобути собі тріве місце в історії всесвітньої музичної культури. А й на сьогодні одна з перших й головних місць у ній займають, завдяки Ігореві Стравінському — росіяни.

Ми українці, найдовше не знали в

ПРОТОКОЛ

З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ

ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКЕ ВІДБУЛОСЬ У ДНЯХ ВІД 14-го ДО 18-го БЕРЕЗНЯ 1938 Р. В ДОМІ У. Н. СОЮЗУ ПІД Ч. 81—83 ГРЕНД СТРІТ, ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ.

(4)

(Докінчення звіту д-ра Л. Мишуті, відповідального редактора „Свободи”).

нальної ідеї, яку ця газета заступала. Згадую за те, бо в такім положенні була „Свобода” в минулому. Є вона в ній до певної міри ще й тепер. Тому, якщо ті ідеї, що їх голосить і заступає „Свобода”, мають жити і процвітати далі серед українців в Америці, і якщо розквіт тих ідей є потрібний для життя і розвою У. Н. Союзу, то очевидно, що це є природне, що й з боку У. Н. Союзу, і його членства мусить бути дана така допомога, яка уможливила б „Свободі” виконання її завдань. І я певен, що така допомога, давана „Свободі”, У. Н. Союзом, оплатиться бизнесово. Вона також допоможе У. Н. Союзові вдержатись на провіднім становищі, а це значить, що при допомозі „Свободи” У. Н. Союз зможе далі віддавати українській справі велику прислугу, стоячи на сторожі чистоти Української Ідеї й мобілізуючи всі сили імміграції для закріплення нашого національного стану посідання в Америці й здобуття волі Рідному Краєві.

Кінчу тим: не може і не повинно бути ніколи мови про якусь ідейну розлуку між У. Н. Союзом і „Свободою” та „Юкрейнієн Віклі”. І не можна думати по патріотичному й ідейному, а не давати зараз фінансової допомоги на те, щоб поставити „Свободу” і „Юкрейнієн Віклі” на можливу найвищіє становищі та згуртувати біля них наші найкращі й найідейніші сили. Пам'ятаймо, що вдержанням, поширенням і поліпшенням „Свободи” і „Юкрейнієн Віклі” зміцнюємо У. Н. Союз українську ідею в Америці, а це є найважливіше наше завдання.

По скінченні звіту відповідального редактора з черги наступили звіти головних радних.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО Т. ШПІКУЛИ.

Шановні головні урядники У. Н. Союзу!

На 19-тій головній конвенції У. Н. Союзу у Вашингтоні мені припала честь обняти знов уряд головного радного. За те довіря я складаю усім делегатам і делегаткам щире подяку, а я, як у минулих чотирьох роках, так і тепер буду старатися ще більше працювати для добра й розвою дорожій мені організації, У. Н. Союзу.

Понижче подаю короткий звіт з моєї діяльності як головного радного впродовж 1937 року.

Завдяки добрій співпраці урядників і членів відділів у моїй окрузі не заходила потреба і я не мав ніякого припоручення з головної канцелярії У. Н. Союзу впродовж цілого року, щоб іти до котрого небудь відділу полагоджувати якісь-там непорозуміння, як це було колись.

На запрошення відділового уряду був я приявний в квітні 1937 р. на ювілейному святі від. 125. На тім святі зложив я щирий привіт і побажання в імені головного уряду У. Н. Союзу для відділу, і закликав усі члениці цього відділу організувати молодь у ряди У. Н. Союзу.

Ще в 1936 році бував я на зборах відділів 216 й 243 і заохочував урядників і членів згаданих відділів, щоб вони постаралися створити молодечий відділ у своїй околиці. І дійсно, моя просьба сповнилась, бо 30 квітня 1937 р. повстав молодечий відділ 222 при допомозі всіх свідомих Союзовців у Вест Пулман. Організатором цього відділу був секретар від. 243, М. Білик, і член того відділу та бувший делегат, П. Шемердяк, а також помагав предсідник відділу, І. Лагола. По зорганізованні, відділ не проявляв активності й не збільшувався новими членами, а тому я вважав моїм обов'язком поїхати до секретаря цього молодечого відділу, І. Білика, й допомогти йому зорганізувати більше членів. Був я там два рази і разом із секретарем молодечого відділу зорганізував 10 нових членів. Правда, цей відділ не є ще великий числом, а причина та, що маємо нову депресію. Та я вірю, що коли депресія покінчиться, то буде інакше. Хоч на Вест Пулман є мале число українців, то вони є свідомі й тому молодечий відділ напевно зросте в силу й буде мати найменше 100 членів.

На запрошення відділового уряду був я приявний 26 вересня 1937 року на 18-літнім ювілею від. 216. З приводу цього ювілею зложив я привіт і побажання від головного уряду У. Н. Союзу для відділу. Також закликав я всіх до активності й праці для добра свого відділу й У. Н. Союзу. А найбільше говорив я та апелював у справі організування молоді в ряди батька Союзу.

Дня 21-го жовтня 1937 року був я приявний на організаційних зборах, на які були зібрані урядники й члени відділів У. Н. Союзу з Шікаго й околиці. Головним референтом на тих зборах був гол. рекордовий секретар п. Д. Галичин.

На запрошення відділового уряду був я приявний 24 жовтня 1937 року, на 25-літнім ювілею і посвяченні прапорів від. 100 в Гері, Інд. Там я зложив привіт в імені У. Н. Союзу і закликав організувати молодь, а зокрема створити молодечий відділ.

Маю честь бути предсідником комітету всіх відділів У. Н. Союзу в Шікаго й околиці. Завданням цього комітету є збирання фондів на будову чи купівлю Дому У. Н. Союзу в Шікаго. В минулому році комітет улаштував Другий День

У. Н. Союзу. На той День зійшлося поперх дві тисячі людей — Союзовців та свідомих громадян міста Шікаго й околиці. Чистий прихід з Дня виносив \$531. Комітет уже має поперх \$1,000 на вище згадану ціль. А цього року, 17 липня, влаштуємо Третій День У. Н. Союзу й ми певні, що цей випадок добре, бо молоді Союзовці, члени молодечого від. 22, вже тепер працюють над виведенням відповідної спортової програми. Ними є М. Козак і Й. Притула.

На запрошення тов. ім. Т. Шевченка, від. 335 У. Н. Союзу, у Вест Гарвей, Ілл., був я присутній на відкритті Народного Дому 7 листопада 1937 р. У моїй промові закликав я всіх громадян міста Вест Гарвей до єдності й спільної праці в їх власній новобудуваний домі. Також закликав я всіх присутніх, щоб організували нових членів до У. Н. Союзу.

Упродовж кількох останніх місяців я зорганізував 32 нових членів до відділів 22, 221, 222 У. Н. Союзу.

При кожній нагоді я стараюсь і буду старатися про добро й розвиток У. Н. Союзу та берегти його честь і славу.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО І. ЛИСАКА.

Упродовж минулого року, а саме, від 19-тої конвенції до кінця грудня 1937 року, я не мав ніяких важніших припоручень з головної канцелярії У. Н. Союзу до виконання, а тому мій звіт є короткий.

По конвенції, яка відбулась у травні, я не скликав зборів місцевих урядників і членів, бо вважав, що конвенційні наради, всякі зміни й ухвали були поміщені та вияснені на сторінках нашого офіційного органу, „Свободи”, так докладно, що не було потреби скликати окремі збори та вияснювати на них іще раз ті самі справи. Крім того делегати здавали звіти про конвенційні наради по своїх відділах, а тимчасим члени могли бути добре поінформовані про кожну справу.

Упродовж року я діставав багато запитів від відділових урядників і поодиноких членів у різних організаційних справах, отже на ті всі запити я стараюсь давати належні відповіді та вияснення.

Щодо організування нових членів, то ця праця не пішла так добре як я бажав би. Правда, в нашій околиці не було втрати в членах, а був навіть маленький приріст, та це, очевидно, не може нас задоволити. Тому я постарюсь у біжучому році та доложу всіх сил, щоб у цьому році дістати більше нових членів до У. Н. Союзу.

Як член і урядник, я брав живу участь у народних святах та використовував кожну нагоду, щоб поширити ідею У. Н. Союзу.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО М. ДАВИСКИБИ.

Делегати 19-тої конвенції У. Н. Союзу, яка відбулась у Вашингтоні в травні 1937 року, вибрали мене головним радним У. Н. Союзу. З нагоди отсього першого річного засідання головного уряду я складаю всім делегатам щире подяку за те довіря, яким вони мене наділили, вибираючи мене до головного уряду, й прирікаю вірно сповняти обов'язки головного радного та працювати для розвою У. Н. Союзу.

У. Н. Союз був для мене завжди дорогий, відколи я став його членом. Будучи свято переконаний, що нема кращої й соліднішої української установи від У. Н. Союзу, я працював для нього та приєднував нових членів у тім розумінні, що такою працею роблю добро тим членам, а рівночасно й добро українській імміграції, якій У. Н. Союз віддав чимало прислуг.

Ставши головним радним, я взявся ще до живішої праці в користь У. Н. Союзу. Я відвідав кілька відділів та полагодив важні організаційні справи в користь членства й організації. Бував я по деяких відділах і три рази, як наприклад у відділі 122 в Тонтон, Масс., де один раз я говорив на пікніку про У. Н. Союз, другий раз на ювілейному святі того відділу, а третій раз для полагодження непорозуміння. За кожним разом я представляв присутнім вірний образ У. Н. Союзу, його сили, тривалості, певності, його великої праці в користь цілої нашої імміграції, а також нашого народу на рідних землях.

При нагоді, коли я тільки бачився з урядниками окличних відділів, я завжди стараюсь говорити про справи У. Н. Союзу та заохочувати людей до праці.

Я відвідав кілька разів молодечий відділ 224 в Сейлем, Масс. Говорив я там у червні на святі націоналістів, в грудні на Листопадовому святі, й в обох тих випадках я забирав по святоточним рефератах також окреме слово про У. Н. Союз.

На припоручення гол. рекордового секретаря я відвідав від. 73 У. Н. Союзу в Провіденс, Р. Ай. Там були непорозуміння, які тягнулися ще зперед конвенції з приводу вибору делегата. Ці непорозуміння були спричинили велику ворожнечу й незгоду у відділі, так, що на кожних місячних зборах приходило до сварки. Отже мені вдалося переконати урядників і членів того відділу, що таке поступовання приносить велику шкоду не тільки У. Н. Союзові, але і їм самим,

та що для добра організації вони повинні забути минуле, закинути ворожнечу й стати всі спільно до праці для У. Н. Союзу. Стверджую з вдовolenням, що урядники й члени прийняли мою пораду та прирекли працювати надалі в згоді та ширі.

У часі кампанії за приєднання нових членів у жовтні, листопаді й грудні я зорганізував 20 нових членів до місцевого відділу 238.

Отже короткий перебіг моєї праці за 1937 рік. А коли мова про 1938 рік, то я прирікаю, що й у цьому році буду працювати так, щоб моя праця виказала й принесла добрий вислід У. Н. Союзові.

REPORT OF ANTHONY SHUMEYKO, MEMBER OF THE BOARD OF ADVISORS OF THE SUPREME ASSEMBLY OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION.

As one of the younger generation of Ukrainian-Americans, I have centered most of my activities as member of the Board of Advisors of the Supreme Assembly of the Ukrainian National Association chiefly among this younger generation, with whom my contacts are closest.

At the very outset I realized that the task of organizing youth into the U.N.A. would of necessity be a slow process, and that it would have to be preceded by a good deal of preliminary work, of the kind that would demonstrate to the youth the value of the U.N.A. to them and their future development. This preliminary work took me all around, within my own locality of Newark and vicinity, as well as through some parts of New York State, as well as down in south New Jersey and even in Philadelphia—for the youth from these various sections is drawing closely together now, so it is only natural that I visit them and they visit me. The affairs in which we meet are chiefly social and cultural and they afford a really fine opportunity to spread knowledge about the U.N.A. among the young people, and to explain to them in a simple and informal manner the advantages membership in the U.N.A. has for them and for their organized life. It was with this type of preliminary work then, that I have chiefly engaged myself since my election to office at the Washington Convention. I believe this work has not been in vain, and that within the near future I shall be able to enroll within the ranks of our organization a goodly number of young members.

My confidence here rests upon the fact that our young people are beginning to take a greater interest in our fraternal orders than ever before within the span of my experience. This I especially perceived at the Ukrainian-American Youth Rally held recently in Newark under the auspices of the Ukrainian Youth's League of North America. There our young people, gathered from various Eastern States agreed that fraternal orders, chief among them the U.N.A., are the strongest foundation of Ukrainian-American life, and that upon this foundation our youth should build this life further. As Chairman of the committee which arranged and conducted this rally, I was approached by quite a number of young people with various questions about the U.N.A., which plainly showed their interest in our organization. These questions, however, had a special significance for me. They made me realize that it would be very beneficial for the U.N.A. if it would arrange regional youth rallies devoted entirely to the U.N.A. itself. This has never been done before anywhere. The U.N.A. would do well to take the initiative here. Such a rally could consist of several talks on the subject of the Association itself, followed by a general discussion in which many of our youth's questions pertaining to the association would be answered. In this manner many of their doubts would be cleared away, and they would sooner join the U.N.A. Of course, as an added inducement to make the young people come to such a U.N.A. youth rally, some social affairs should also be arranged, to follow after the business sessions of the rally. At such social affairs a great deal can be done for the benefit of the U.N.A. that cannot be done at the business sessions. All in all, I am firmly convinced that U.N.A. youth rallies, held in various parts of the country, would do a great deal in making our young people conscious of the U.N.A. and in having them join it. So confident I am of this, that on my own initiative, as member of the Supreme Assembly, I have already begun to make arrangements in preparation for such a U.N.A. Youth Rally, which is to be held in the near future somewhere within my locality. With the proper co-operation on the part of the Ukrainian National Association itself, I believe this rally will help to swell its membership to an appreciable degree.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО І. ГУЗАРА.

Високоповажані головні урядники!

На 19-тій конвенції, що відбулася в травні минулого року, вибрано мене другим раз головним радним У. Н. Союзу.

Живучи в Нью Йорку, отже найближче від головної канцелярії, мені не приходилось полагоджувати багато справ, бо місцеві урядники й члени звертались звичайно зо всіма справами впрод до головної канцелярії. Таксамо не мав я багато припоручень від головної канцелярії полагоджувати якісь справи, а як мав які, то старався їх виконати скоро й корисно для членів і У. Н. Союзу.

На запрошення від 204. У. Н. Союзу був я присутній і говорив відповідну промову на посвяченні прапорів цього відділу. Свято відбулося 27 липня 1937 р. У своїй промові я говорив про значіння У. Н. Союзу, а головню про потребу збільшення його все новими й новими рядами членів. Між іншим я зазначив, що урядники кожного відділу повинні старатися, щоб їх відділ був на першому місці щодо праці Союзової й щодо числа членів, а тому урядники й члени відділу 204, який тепер є другим найбільшим Союзовим відділом, повинні доложити всіх старань, щоби перевищити числом відділ 361, який є на першому місці щодо числа членів. Будучи предсідником того відділу, який є тепер найбільший, я радо повитав би змагання іншого відділу виби-

тиє на перше місце, та з другої сторони я таксамо буду робити все можливе, щоб не дати собі забрати те перше місце. На тим святі були присутні також інші головні урядники, а саме, М. Мурашко й Д. Галичин.

Дня 16-го серпня 1937 р. скликав я в порозумінні з гол. езекутивним комітетом збори всіх відділів Нью Йорку в справі перебрання другого моргеджу на Народнім Домі в Нью Йорку. Бо У. Н. Союз був готовий дати перший моргедж на цей дім, якщо місцеві відділи були б зложили відповідну суму на викуп другого моргеджу й у такий спосіб перебрали б цей дім на власність Союзових відділів. У тій самій справі скликав я другі збори на 23-го вересня, та ці збори не були успішні, бо деякі відділи були проти такої пропозиції. На обох зборах були присутні члени езекутиви, а це М. Мурашко, Д. Галичин і Р. Слободян.

Головною перешкодою в організуванні молоді є брак відповідних народних чи Союзових домів. І хоч Союз є радий ужити моргедж на дім, який є Союзовий і який належав би до злучених відділів У. Н. Союзу в дотичній місцевості, то покищо мало місцевостей користають із цієї нагоди. А не користають тому, що відділи не хотять переводити злуки, не хотять свільно братися до будови відповідних домів.

Дня 10-го жовтня 1937 р. дістав я припоручення від гол. ректорського секретаря піти на звичайні місячні збори від 210 в справі кампанії за приєднання нових членів. На тих зборах я говорив про справу організування членів, а опісля п'я доггій дискусії, яка вивязалася у тій справі, вибрано на мій зазив постійного організатора відділу, члена О. Плескуна. Присутні члени прирекли, що до місяця дістануть по одному членові.

Я також працював для свого відділу 361 та приєднував до нього нових членів. Отже була моя праця за 1937 рік.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО С. СЛОБОДЯНА.

Поважані головні урядники У. Н. Союзу!

Мені приходитьсѣ здавати звіт з моєї діяльності філадельфійської округи й околиці. Мое звітномлення коротке, бо обіймає мою діяльність тільки від конвенції до кінця року. Звіт про діяльність за першу частину року був обнятий конвенційним звітом.

Я мав припоручені головною канцелярією кілька справ до полагодження і полагодив ті всі справи в мирний спосіб і для добра У. Н. Союзу.

У від. 47 У. Н. Союзу було непорозуміння з причини вибору делегата. На припоручення гол. предсідника я їздив на збори відділу й переконався, що вибір був правний, а непорозуміння повстало через особисті справи. Мені вдалося переконати члениці, щоб вони залишили особисті порахунки та взялися до спільної праці.

На припоручення гол. рек. секретаря полагодив я справу у від. 105, де відділові урядники були суспендували правно вибраного делегата. Цю справу полагоджено вдоволяючо.

На припоручення гол. предсідника й у порозумінні зо шкільним комітетом на Савт Сайд у Філадельфії я скликав кілька зборів у справі зорганізування клубу з місцевих громадян та в справі винайму чи перебрання тим клубом цілого громадого того Народнього Дому, який У. Н. Союз перебрав був свого часу за перший моргедж. Тепер ця громада на Савт Сайді є зорганізована й уже винаймає цей дім, а є надія, що може в короткому часі громаді вдасться відкупити дім на власність.

У від. 331 У. Н. Союзу було непорозуміння зприводу виплати недужому членові підмоги з місцевої каси хорих. Отже на припоручення гол. предсідника я поїхав до Мілвіл, Н. Дж., на збори того відділу й полагодив справу в мирний спосіб та вдоволяючо для обох сторін, то є, члена й відділу.

На запрошення відділових урядників від. 362 з Брістол, Па., був я присутній на ювілейнім святі того відділу та виголосив там промову про У. Н. Союз. Таксамо був я привний на 25-літнім ювілею від. 339 у Філадельфії, Па.

На запрошення від. 307 у Віліямсавні, Н. Дж., я був разом з п. Шумейком на організаційних зборах того відділу. На зборах було споре число молоді, до якої промовляв п. Шумейко по англійськи. Я говорив про ті користи, які дає членство в У. Н. Союзі молодим людям. На зборах вибрано комітет, який мав зайнятися створенням окремого молодечого відділу.

В осени 1937 р. я скликав окружні збори відділових урядників з Філадельфії й околиці. На тих зборах були заступлені урядники 25 відділів. Про справи Союзу говорили гол. предсідник М. Мурашко й гол. секретар Д. Галичин. Привні урядники мали нагоду переконатися, яку неправду поширюють деякі одиниці та якими то героями вони себе представляють при допомозі червоних товаришів, які тільки чигають на те, щоб розбивати наші організації.

На запрошення урядників філадельфійських відділів був я на їх зборах. На тих зборах обговорювано справу організування молоді до У. Н. Союзу, а також справу влаштування Союзового Дня, з якого дохід мав би піти на започаткування фонду для закупна фарми, на якій можна би було влаштувати в літі пікніки й інші забави.

Упродовж року я брав участь в різних святах та імпреах і користав з кожної нагоди, де можна було сказати слово про справу У. Н. Союзу.

Щиро дякую місцевим членам і урядникам за співпрацю та за те попєртя, з яким я завжди стрічавсь у полагоджуванні різних Союзових справ.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО О. ЗАПОТОЧНОГО.

Я здаю звіт за своєї діяльності властиво тільки за три місяці, то є жовтень, листопад і грудень 1937 р. Бо хоч мене вибрано головним радним у травні, то сталося таке, що я тяжко занедбував і кілька місяців пролежав. Коли тільки мені було легше, то я зараз взявся до Союзової праці. У нашій місцевості ця праця досить занедбана й тепер треба докладати добрих зусиль, щоб надігнати те, чого не зроблено в минулих роках.

Вважаючи, що справа приєднання нових членів до У. Н. Союзу є перша й найважливіша, я звернув усю свою увагу власне на ту ділянку праці. І хоч, як я уже згадав, не було в мене з причини недуги багато часу на ту працю, бо доперва я міг її почати в жовтні, то все таки в тих трьох місяцях мені вдалося досягти деякі успіхи. А почав я працю самий від себе. Бо я вважаю, що коли ми хочемо заохочувати й звизати інших урядників організувати нових членів, то наперед ми самі повинні дати їм приклад, як треба робити. Отже мені вдалося зорганізувати впродовж короткого часу 34 нових членів.

Моя організаційна праця полягала також у тім, що я переговорював і заохочував урядників місцевих і околичних відділів до праці над приєднанням нових членів. Я також відвідував околичні відділи, як, наприклад, від. 43 у Сімсоні, від. 86 в Оліфанті і два відділи в Тейлорі, Па. Урядники деяких відділів обіцяли мені, що вони візьмуться до праці. Слідуючи за цєю працею поодиноких відділів, скажу, що досі тільки три відділи виказали дійсну роботу, хоч у Скрентоні й околиці є понад 15 відділів. Отже секретарі відділів 123, 280 і 86 дістали певне число нових членів. В останніх часах завважаю також рухливу роботу у від. 144.

Я не мав від головної канцелярії ніяких припоручень до виконання. На запрошення заступника головного предсідника був я на організаційних зборах у Вілкс Бери, Па., на яких промовляв гол. секретар Д. Галичин. Я також забирав там слово в справі приєднання нових членів.

В порозумінні з гол. секретарем Д. Галичином і заст. гол. предсідника Г. Германом я скликав організаційні збори в Скрентоні з урядників місцевих і околичних відділів. На тих зборах промовляли оба члени екекутиви, а саме, Г. Герман і Д. Галичин, та давали вияснення в різних організаційних справах.

Отсе був вислід моєї праці за цей короткий час, що я був усилі робити. Сподіваюся, що набудуче зможу ще більше зробити для нашої, всім нам дорогої організації, У. Н. Союзу.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО І. ВАВЕРЧАКА.

Мій звіт недовгий, бо про деяку працю, яку я виконав у першій половині 1937 року, я вже згадував у моїм звіті, який я зложив на конвенції. Отже тепер здаю звіт з тої праці, яку я виконував від конвенції до кінця 1937 року.

І так, 13-го липня я скликав збори урядників відділів 155, 104 і 168 в справі злуки тих відділів, бо всі вони є в одній місцевості, а саме, в Перт Амбой, Н. Дж.

На 19-го липня я скликав уже загальні збори тих трьох відділів, на котрі я запросив головного секретаря Д. Галичина на бесідника в справі злуки. Гол. секретар обговорив ті всі користі, які може дати злука, та давав пояснення в різних організаційних справах. Я також промовляв у справі злуки.

На мої руки була прислана скарга члена від. 176 з Шікага, Ілл. Я цю скаргу відіслав до гол. предсідника, а членові М. Вархоликові відписав, що скарги треба висилати до головної канцелярії.

В моїй місцевості була співпраця і гармонія по відділах, отже коли я відвідував відділи, то це було не для поладження якихось непорозумінь, а тільки на те, щоб заохотити їх до праці щодо організування нових членів. Я також і самий працював над приєднанням нових членів та старався при кожній нагоді ширити пропаганду про добре ім'я нашої організації.

Згадаю ще про ювілей від. 155, який був влаштований 26 вересня 1937 р. Маючи на увазі, що я є предсідником того відділу, я доложив старань, щоб цей ювілей випав якнайкраще. На ювілею промовляли члени екекутиви, а саме, оба секретарі: Д. Галичин і Р. Слободян.

Всякі припоручення, які я мав від головної канцелярії, я старався виконати так, щоб це виходило на користь У. Н. Союзу.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО В. ДІДИКА.

Високоповажані головні урядники У. Н. Союзу!

Урядуючи як головний радний від минулої конвенції, я ще не мав багато часу, щоб виказати відповідну працю, та все таки навіть у цім короткім часі я старався зробити все можливе, щоб тільки збільшити ряди У. Н. Союзу новими членами. Я працював над приєднанням нових членів у своїй місцевості, а також старався поширити Союзову роботу й на Канаду. Почав я ту роботу з місцевості Віндзор, Онт. По кількох відвідинах я піднайшов там кількох людей, що зрозуміли ціль У. Н. Союзу й постановили оснувати відділ У. Н. Союзу. Дня 22 жовтня 1937 р. я скликав там загальні збори всіх тих, що цікавились У. Н. Союзом. На збори прибув також гол. секретар Д. Галичин, який був приїхав тоді до Дітройту в організаційних справах У. Н. Союзу. Отже головний секретар виголосив обширний і вичерпний реферат про У. Н. Союз, про його роль, яку він відіграв у розбудові життя української іміграції в Америці, та про те значіння і роль, яку він може мати в житті української іміграції в Ка-

наді, якщо та іміграція об'єднається під його прапором. По рефераті наступила річева дискусія та різні питання про У. Н. Союз, і збори закінчилися тим, що ще того самого вечора основано там відділ У. Н. Союзу, ч. 341, ім. Ю. Голівинського. Цей відділ гарно розвивається та збільшується новими членами, а я часто його відвідую. Крім цього я поробив заходи, щоб оснувати відділи У. Н. Союзу також і по інших місцевостях Канади й надіюся, що впродовж 1938 року мені вдасться дещо більше зробити в цьому напрямі.

Щодо Союзівих відділів у Дітройті, то скажу, що ті відділи зробили добрий поступ у 1937 році. Цей поступ є видний і з того числа нових членів, що вони приєднали в 1937 році, а також з того, що всі чотири відділи працюють рука в руку у всіх Союзівих і громадянських справах. Створений Центральний Комітет Союзівих відділів доконав саме в 1937 році велике діло, бо збудував величавий Народний Дім. Цей дім помагає тепер нам в організуванні нових членів, а головні молоді, яка вже має де зійтись, гуртуватись та плекати товариське життя. Я доложив багато труду в цьому комітеті Союзівих відділів, помагаючи йому завершити діло будови Народного Дому. У всіх Союзівих справах я тісно співпрацював з гол. контрольором, д-ром А. Т. Кібзеєм.

На цьому кінчу свій звіт.

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ РАДНОЇ ЮЛІ БАВОЛЯК.

Мій звіт буде короткий. Від минулої конвенції я не мала ніяких припоручень з головної канцелярії, щоб поладити якінебудь справи. Та все таки я брала живу участь в організаційній праці в своїй місцевості й в околиці. Різні причини склалися на те, що трудно було діставати нових членів, та я сподіваюся, що в цьому році зможу розвинути більшу діяльність у цьому напрямі та дістати трохи більше нових членів.

Будучи секретаркою відділу вже довгі літа, я докладаю старань, щоб удержати члениці при відділі, а також збільшити відділ новими членицями.

Як головна радна У. Н. Союзу, я давала відповіді й пояснення в справах організації всім тим членам і урядникам, які до мене відносились, і взагалі я старалась працювати для добра нашої організації.

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ РАДНОЇ СТЕФАНІ ПАЛІВОДИ.

Поважані пані й панове!

Мое звідомлення буде коротке, бо за тих кілька місяців, відколи я стала головною радною, я мала заледви нагоду розпізнатися зо всіми товариствами в моїй околиці, а зокрема з молоддю, з якою я працюю.

З головної канцелярії я мала одно припоручення, а саме, бути на зборах молодечого відділу 291. Це припоручення я виконала, була на зборах і промовляла до молоді.

Я брала участь у святі посвячення прапорів бр. св. Петра й Павла, від. 102 У. Н. Союзу, й також виголосила на тому святі відповідну промову англійською мовою до молоді. Була я також присутня на тих зборах, які скликувано в нашій громаді на те, щоб заохотити відділових урядників і членів до активної праці над організуванням нових членів, а головні молоді до У. Н. Союзу. Взагалі я брала участь у всіх тих Союзівих імпрезах, на які була запрошена поодинокими відділами. Також була на зїзді Ліги української американської молоді.

У своїм відділі я приєднала кілька члениць і дітей. Усім членам, що до мене відносились в організаційних справах, я давала належні пояснення та при кожній нагоді старалась працювати для добра У. Н. Союзу.

На тім вичерпано звіт всіх головних урядників і головний предсідник закрив збори в годині 5 вечір.

ДРУГИЙ ДЕНЬ РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ.

Заступниця гол. предсідника, Марія Малевич, відкрила наради в годині 9:15 рано й згідно з програмою нарад предложила на порядок дня: дискусії над звітами головних урядників.

Першою була дискусія над звітом гол. предсідника. До дискусії над цим звітом зголосилися: С. Слободян, С. Куропась, Д. Капітула, І. Лисак і Р. Смух.

Радний С. Слободян: Мені відомо, що від. 324 У. Н. Союзу відносився до головного екекутивного комітету У. Н. Союзу в справі позички на Народний Дім у Філадельфії, що є положений на вул. 23 і Бравн. Отже чому У. Н. Союз відмовив уділити моргедж на цей дім?

Гол. предсідник: Це правда, що згаданий відділ писав до У. Н. Союзу в справі моргеджу. Будучи у Філадельфії на ювілею одного відділу, я переговорював справу уділення моргеджу з урядниками від. 324, і представив їм, на яких умовах У. Н. Союз може уділити моргедж на цей дім. Опісля я довідався, що відділ затягнув моргедж деінде саме на таких самих умовах, які я пропонував відділові. Тому тут не може бути мови про якесь відмовлення зо сторони У. Н. Союзу уділити цей моргедж. Навпаки, У. Н. Союз був готовий дати цей моргедж, і нам було дивно, чому це так сталося.

Контрольор С. Куропась занитую, чому гол. предсідник згадував у своїм звіті про 6 засідань головного екекутивного комітету, а заступник гол. предсідника згадував у своїм звіті тільки про три.

Гол. предсідник зазначає, що його звіт обіймає діяльність за цілий рік, а звіт заступника гол. предсідника відноситься тільки до часу від 1-го липня до 31-го грудня 1937 р. Крім цього ми маємо таку умову, що коли є до поладження менше важні справи, тоді такі справи можуть вирішити три члени гол. виконавчого комітету.

Предсідник контр. комісії Д. Капітула ставить такі питання:

Чому замінено дотеперішній спосіб ogrivannya domu У. Н. Союзу під ч. 81—83 Гренд Стріт, Джерзі Сіті, Н. Дж., з твердого вугля на опаловий олій?

Чому головний виконавчий комітет робить обнижку інвестицій на реальностях У. Н. Союзу, не питаючися навіть контрольної комісії, або головного уряду?

Гол. предсідник відповідає, що в справі заміни способу ogrivannya domu й в справі обнижки інвестицій на реальностях головний виконавчий комітет кермувався тільки добром організації. Спосіб ogrivannya domu замінено тому, що організація заощаджує на цій зміні кілька сот доларів річно. Бо хоч олій коштує дорожче ніж вугіль, то за те до ogrivannya domu олієм не треба держати окремого робітника, й власне ця обставина причиняється до заощадження грошей.

Щодо обнижки інвестицій на деяких реальностях, то головний виконавчий комітет поступав у тій справі так, як поступають аскураційні компанії чи інші заповомогові організації, які обнижують інвестований капітал у таких реальностях, які не приносять відповідних відсотків. Солідний і певний спосіб ведення бізнесу вимагає цього, щоб на реальності, які не приносять відповідних відсотків, подавати таку ціну, яка відповідає теперішній дійсній вартості дотичної реальності. А це власне можна досягнути обнижкою інвестованого капіталу в цих реальностях. Отже головний виконавчий комітет перевів у 1937 році обнижку капіталу на деяких реальностях, а на цьому засіданні нам треба буде застановитись, як поступати в цій справі набудуче.

Предсідник контр. комісії Д. Капітула заважає, що, на його думку, не треба було змінити спосіб ogrivannya domu з вугля на опаловий олій, бо таким учинком відібалося працю принаймні одному робітникові в Пенсильвенії. Тому набудуче, коли виконавчий комітет матиме рішення подібні справи, а зокрема, коли це потягає за собою більший видаток, то насамперед треба засягнути опінії головного уряду або контрольної комісії. Також запитує, як треба розуміти пар. 32 статуту У. Н. Союзу.

Гол. предсідник: Коли буде таке бажання з боку головного уряду чи з боку контрольної комісії, щоб виконавчий комітет засягав опінії у вище поданих справах, то ми радо до того застосуємося. Щодо пар. 32 статуту У. Н. Союзу, то він постановляє, що головний уряд має виконувати власть, але як головний уряд не засідає, то ту власть мають тростіси організації, себто головний виконавчий комітет. Про це постановляє пар. 44 статуту.

Радна Юлія Баволяк запитує, скільки коштувало вставлення печі для ogrivannya domu олієм. На те відповідає гол. предсідник, що видатки виносили \$675.

Контрольор Р. Смуку запитує: 1) Чи виконавчий комітет застановляв над тим, щоб зробити переоцінку бодай тих реальностей, які, хоч може недавно перебрані на власність, але зате моргеджі були наділені на них 10 до 15 років тому. 2) Чи виконавчий комітет робить які старання, щоб продати ті реальності, які не оплачуються. 3) Що зроблено в справі виконання конвенційного проєкту щодо спорту. 4) Як представляється справа злуки заповомогових організацій.

Гол. предсідник: Ми не робили переоцінки реальностей, бо вважали, що це не кінче потрібне. З такою переоцінкою були би получені досить великі кошти, а вона нам багато не помогла, бо ми самі добре знаємо, як стоїмо. Деякі реальності можна і зараз продати з зиском, а на деяких треба би стратити. Коли брати загально всі реальності, то стан їх добрий, як зважити, що інвестовані у тих реальностях гроші принесли нам у 1937 році майже 5 відсотків.

Ми не робили досі ніяких окремих старань щодо продажу реальностей, а коли головний уряд ухвалить набудуче відповідну постанову в тій справі, то виконавчий комітет доложити старань, щоб її виконати.

Справу спорту, а таксамо справу злуки буде реферувати гол. рек. секретар у відповідному часі, а саме, коли в наших нарадах приступимо до точки ухвал і внесень.

Радний І. Ваверчак: Мені жалувался один член від. 104, що він заслав скаргу в справі підмоги для хорого члена до гол. предсідника, однак не отримав ніякої відповіді. Гол. предсідник стверджує копією листа, що він дав відповідь дотичному членові на його скаргу.

Радний І. Лисак бажає, щоб гол. предсідник вияснив докладно, в який спосіб виконавчий комітет виконав конвенційну ухвалу щодо відокремлення „Свободи” від У. Н. Союзу.

Гол. предсідник заявляє, що на те питання можна знайти докладну відповідь у його звіті, який він учора зложив тут на засіданні. Коли є ще якісь неясні точки, то він радо їх вияснить. Але найкраще буде, каже гол. предсідник, коли ми покличемо на засідання адвоката У. Н. Союзу, а він прочитає нам усі умови та дасть потрібні вияснення. Так і зроблено. Покликаний адвокат М. Пізнак прочитав усі умови та контракти, які він виготовляв у справі переведення в життя конвенційної ухвали щодо відокремлення „Свободи” від У. Н. Союзу, а опісля давав відповіді на ставлені йому запити в тій справі.

У цій справі виявилась оживлена дискусія, у якій забирали слово майже всі головні урядники.

Радний І. Гузар заявляє, що для такої важної справи, як відокремлення „Свободи” від У. Н. Союзу, треба було скликати спеціальне засідання головного уряду. Самий виконавчий комітет не повинен був рішення цієї справи.

Гол. предсідник: Цю справу вирішила ще конвенція, а виконавчий комітет тільки виконав її рішення. Отже не було ніякої потреби скликати спеціальне засідання головного уряду, коли конвенційна ухвала виразно постановляла, що цю справу має перевести виконавчий комітет.

Радний М. Давискиба: Вислухавши змісту умов, прочитаних Союзним адвокатом, та маючи його вияснення щодо кожної точки тих умов, треба ствердити, що виконавчий комітет виконав конвенційну ухвалу так, як цього вимагає добре У. Н. Союзу.

Контрольори й адвокати О. Е. Малицький і Р. Смуку заявляють, що вони перестудіювали дуже точно всі умови й контракти, заключені між У. Н. Союзом та Українською Пресою і Книжковою Спілкою, а тому можуть ствердити, що в усіх тих умовах інтерес У. Н. Союзу і його членів є вповні збережений. Тому треба дати виконавчому комітетові повне признание за таке вміння й добре переведення цієї справи.

На тім вичерпано дискусію над звітом головного предсідника М. Мурашка й на внесення контрольора О. Е. Малицького, поперте радними В. Дідиком і М. Давискибою, прийнято його звіт так, як він був зложений, та наділено йому вотум довіря одноголосно через повстання з місць.

Гол. предсідник перебирає провід наради, бо наступною точкою була дискусія над звітами заступника й заступниці головного предсідника.

На внесення предсідника контр. комісії Д. Капітули, поперте контрольором Р. Смуком і радним І. Лисаком, прийнято без дискусії звіт заступника головного предсідника Г. Германа та наділено йому одноголосно вотум довіря через повстання з місць.

Опісля радний С. Слободян ставить внесення, щоб без дискусії прийняти також звіт заступниці головного предсідника, Марії Малевич, та наділити їй вотум довіря. Це внесення, поперте радною Стефанією Паліводою і контрольором С. Куропасем, прийняли всі головні урядники через повстання з місць.

Гол. предсідник закрив наради другого дня в годині 5:15 ввечір.

ТРЕТІЙ ДЕНЬ РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ.

Наради почались у годині 9:30 рано. Відкривши збори, гол. предсідник проголосив, що першою точкою наради буде дискусія над звітом головного ректорського секретаря, Д. Галичина. В дискусії над тим звітом забирають слово: С. Слободян, Марія Малевич, І. Лисак, Д. Капітула, І. Гузар, Т. Шпікула, В. Дідик, М. Давискиба, А. Шумейко й Г. Герман.

Радний С. Слободян заважає, що коли рек. секретар висилає відозви, заклики чи які інші важні повідомлення до відділів, то те все дістають секретарі відділів, а інші урядники чи члени дуже часто навіть нічого не знають про те. Тому було би вказаним-назначити завжди на відозві, що така відозва має бути прочитана на зборах відділу. Також запитує, скільки неграмотних членів звільнено вже від передплати „Свободи” та яку платню побирають організатори.

Гол. рек. секретар: Згідно з статутом, головна канцелярія повинна висилати й завжди висилає всі звідомлення до секретаря відділу. Таксамо, згідно з статутом, секретар відділу є обов'язаний відчитувати на зборах відділу ті всі урядові звідомлення, які він отримує від головної канцелярії. Колиж знайдеться такий секретар відділу, що не відчитує отриманих звідомлень, то такому секретареві не допоможе й те, колиб на відозві було зазначено, що її треба прочитати. Бо хто ухиляється від виконання своїх обов'язків, то він завжди знайде причину й підставу на те, щоб не виконати наложеного на нього обов'язку.

Досі звільнено від передплати „Свободи” 346 неграмотних членів, не вчислюючи тут роджену молодь. Бо число тої молоді, що її звільнено від передплати „Свободи”, є далеко більше.

Організатори У. Н. Союзу не побирають ніякої постійної платні. Їх винагорода залежна від того, яке число нових членів вони приєднують.

Предсідник контр. комісії Д. Капітула додає до заваги радного С. Слободяна в справі висилки відозв, що найкраще булоб висилати з головної канцелярії відозву і її копію до відділу, вимагаючи підпису цієї копії всіми урядниками відділу на доказ, що вони її читали, а опісля та копія мала би бути звернена до головної канцелярії.

Заступниця гол. предсідника Марія Малевич: Слідкуючи за рухом членів у поодиноких відділах, я заважила, що від. 291 У. Н. Союзу, який був приєднав поважне число нових членів, опісля стратив з них досить багато. Питаюсь, чи організатор дістав нагороду за тих членів, які по зорганізуванні вже так скоро були суспендовані?

Гол. рек. секретар відповідає, що коли якийсь відділ упродовж короткого часу дістане велике число нових членів, то все треба числити на те, що якась мала частина з них відпаде. Бо новий аплікант доперва по упливі якогось часу зживається з організацією, при звичається до своїх обов'язків та стає певнішим членом. Треба однак ствердити, що У. Н. Союз не виплатив організаторові від. 291 ніякої нагороди за тих усіх нових членів, що перед роком членства були суспендовані. Тимсамим організація не мала ніякої втрати на цій суспензії.

Радний І. Лисак запитує, чи організаційна поїздка рек. секретаря до Шікаґа й Дітройту була корисна.

Гол. рек. секретар: Я бажав би, щоб кожна моя поїздка була така успішна, якою була власне ця поїздка до Шікаґа й Дітройту. Зазначу, що відділові урядники з тих міст виконали вповні свій обов'язок щодо приєднування нових членів у цій останній кампанії. Вони зробили те все, що були приреклені на організаційних зборах. І коли ми в кількох минулих місяцях мали прибуток у членах, то до цього прибутку причинились у значній мірі саме відділи з Вестів.

(Дальше буде).

3 ДНЯ

ЕФЕМЕРИДИ.

Ефемериди це такі комахи, що родяться рано, а ввечерю того самого дня вмирають. Ця назва є старогрецького походження і вона дослівно означає „по однім дні“.

Але назва ефемеридів прийнялася в нинішній міжнародній літературі та журналістиці в широкому значінні. Її уживають на означення всяких організацій, комітетів, партій, газет і видавництв, які скоро виростуть і по коротенькому часу свого існування замирануть. Так немов ті комахи, що народилися рано, а ввечерю вже згинули. В нашій щоденній мові ми називаємо також такі організації і рухи, що тільки забувають і скоро пропадають, зявляючись „солом'яним вогнем“. Бо так, як солом'яний вогонь запалає ясним світлом на короткий час, але зараз же погасне, бо пального матеріалу в соломі мало, так само ті організації, чи рухи, скоро зникають, бо брак у них ідеологічного опалу.

В НАС ТАКИХ ЕФЕМЕРИД БАГАТО.

Таких організацій, що то немов лісові гриби по дощі виростають, але також не живуть довше, як лісовий гриб — е, на жаль, дуже багато. Ось тут виросла якась нова організація, там якийсь комітет, там якийсь відділ організації й т. д. Можна тільки радіти з цього. Мовляв, українці такий нарід, що вміє організуватися. Та що з того, коли багато з тих організацій і комітетів це тільки ефемериди, що рано родяться, а ввечерю вмирають. Це солом'яний вогонь, який на хвилину заблисне і погасне. А погаснувши часто полишає за собою попіль і дим, який виїдає очі. Часто така організація, вмираючи, лишає за собою неспокій і деморалізацію. Бо всяка невдача викликає в нас самих недовіру до себе і почуття нездатності. Люди питаються, що сталося і махають знеохочено рукою.

СТАЛІ ОРГАНІЗАЦІЇ.

Коли ми подивимося на організації інших культурних народів, то побачимо, що в них не так. Певно, і там є якийсь відсоток таких організацій, що їх можна порівняти до ефемерид, але відносно їх не багато. Більшість їх організацій це такі, що живуть довго. Чимало вони мають таких, що існують не десятки літ, але навіть цілі століття. Ті організації не раз зі старості порослі мохом. Але їх основи є з граніту і вони мужньо опираються різним суспільним потрясанням, різним ідеологічним наступам інших організацій чи рухів. Вони вже пережили віки і тому дають гарантію, що вони ще в будучому переживуть віки. Під крилами такої організації члени почувуються спокійно, певно, безпечно, немов дитина в обіймах матері. Члени можуть віддатися тій організації, бо вони знають, що за рік чи два не прийде їм покидати її і шукати шкоро нових для іншої організації. Такі довготривалі організації можуть виховувати сталі, тверді, незмінливі характерні. Бо ціла духова атмосфера в такій організації є стала, довготривала, успокоююча.

ЧОМУ ВОНИ СТАЛІ І ДОВГОТРЕВАЛІ?

Та виринна питання, чому одні організації сталі і довготривалі, а другі коротко живучі немов ті ефемериди?

Приналежить в ідеології тої організації. Кожна організація мусить мати виразні завдання перед собою, до яких вона підготує фізично, умово і чуттєво своїх членів.

Цілість тих завдань зветься „ідеологією“. Як довго дана організація знає виразно до чого вона прямує, а її провідники знають виразно, якими способами здобути поставлену ціль, то так довго така організація має потрібний опал, яким може горіти. Як її завдання кінчаються, або до її провдуть дісталися такі провідники, що не знають добре якими способами ті завдання осягати, то той духовий опал кінчиться, а організація погасне, як той солом'яний вогонь.

ПРИКЛАДИ.

Найкращим прикладом таких довготривалих організацій можуть бути релігійні заклади, наприклад закон василіян, єзуїтів, францішканів і т. п. Кожний з них знає прекрасно свої завдання в суспільному житті. Їх головним завданням є закріплити Христову науку. Вони вицілюють у своїх вірних певні моральні переконання і засади. Кожний член організації мусить добре визнаватися в тих моральних засадах, а також мусить добре знати, як їх передати іншим. Заки організація допустить такого члена до місійної роботи, вона наперед загартовує його самого і вбиває в нього всі ті засади, які бодей в малій частині він міг би передати іншим.

Подібне діється з іншими організаціями, без огляду на те, чи вони релігійні, економічні, політичні, гуманітарні і т. д. Всі вони мусять знати чого хочуть і мусять мати вироблені методи і способи, як примувати до того, чого хочуть.

ІДЕОЛОГІЧНІ КЛИЧІ.

Кожна ідеологія має короткі кличі, в яких є сконденсований певний глибокий зміст. Ті короткі кличі є потрібні на те, щоб ними захоплювати загаль, вбиваючи їх загалом у пам'ять. Але, як сказано, ті кличі мусять мати глибокий зміст. Кожна організація повинна свою ідеологію завершувати кличами, а не від них починати і на них кінчити. Короткі кличі це немов наліпка на якийсь посудині, виповнений змістом. Коли якась організація обмежується тільки до загальних кличів, а не говорить точно, що ті кличі означають, то вона подібна до того чоловіка, який наліплює на якісь посудини наліпки, не дбаючи, чи є в них який зміст.

Такі організації, які не мають точної, глибокої, науково розробленої ідеології, тільки задовольняються кличами, довго не потревають. Вони звичайно гинуть, як ті ефемериди, проживши короткий час. Бо нарід довго самими короткими кличами задовольняється не буде. Загал поволіше думає від провідників, це правдиво. Але він таки думає. Зпочатку він буде повністю задовольнятися наліпками на посудинах, але далі таки захоче змісту. А не знайшовши його він знеохотиться і покине таку організацію. Вона потахне як солом'яний вогонь.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Безжурний. — Це не сподобалося, бо нема в нім нічого особистого, звязаного з Великоднем. Нема того, що Ви переказали, що сталося. А саме те було цікавим. А про природу, весну квіти, радість і любов, нове життя і обнови — було повно в статтях, віршах і фейлетоні.

Л. К., Ньюарк, Н. Дж. — Прочитайте собі при нагоді допис К. Багрія в „Народній Волі“, а переконаєтеся, що шкода витрачувати час на такі звичайні Ваші про „Віче оборонців“. Ваші аргументи слухати, але вони нічого не допоможуть. Тих людей і могила не випростує.

ВІДЕНЦІ В БЕРЛІНІ.

Зараз по прилученню Австрії до Німеччини вибралася прогулянка з 2,000 австрійців на відвідини до Берліна. Вони парадували з залізничної стації вулицями Берліна.

3 українського життя в Америці

КЛІВЛЕНД, О.
Відозва в справі допомоги
Українському Культурному
Городові.

Українські Злучені Організації міста Клівленду й околиць вислали до більшості українських громад листи й образи погруддя Т. Г. Шевченка й Івана Франка з проханням влаштувати в своїх громадах збірки на Український Культурний Город у місті Клівленді.

Можливо дехто скаже, що це справа клівлендців і „хай вони собі самі будують цей город“. Та коли ми ближче приглянемося до тої справи, то побачимо, що воно не є так. Першзавсе Український Культурний Город, як і культурні городи інших націй, є культурним репрезентантом. У нашій випадку є репрезентантом культури українського народу, а не тільки українців в місті Клівленді. Коли він мав репрезентувати культуру українців міста Клівленду, то ми ставили пам'ятник людям, які найбільше заслужилися до місцевої колонії на полі культури, а не ставили би пам'ятників Шевченка, Франка, або Володимир Великого. Далі, пам'ятаймо й на те, що кожний з тих творів представляє собою щось з неосвідомленості, як вартість. Цеж твори славного на цілий світ мистця Олександра Архипенка, якого подивляється весь світ як великого артиста.

Багато громад не можуть ставити подібних пам'ятників і городів, бо це потягає за собою величезні кошти. Коли не держава, яка до кожного вложеного нами в город доларя докладає дев'ять, і коли не місто, яке присвятило частину парку на ці городи, то ми також не могли узяти за це велике діло.

Як бачимо, то справа Українського Культурного Городу не є справою одної громади, чи одної околиці, а справою всіх українців в Америці. Ми віримо, що громади підуть нам назустріч, складаючи свої, хочби й малі жертви. Український Культурний Город у Клівленді вже не є мрією, а дійсністю. Погруддя і статуї готові, а тепер приступаємо до викінчення самого городу. Тому поміч є тепер дуже пожадана. Жерти просимо слати на адресу голови Укр. Злуч. Орг.: О. Е. Малицький, 802 Society for Savings Bldg., Cleveland, Ohio.

В. Блондиненко, прес. реф.

ЕМБРИДЖ, ПА.
Ювілей „Просвіти“.

Заходами „зімрх злучених товариств“ укр. прав. церкви відбувся в неділю 10 квітня ц. р., 70-літній ювілей львівського т-ва „Просвіта“. Свято відкрив голова злучених товариств, М. Фук, короткою промовою, в якій пояснив ціль цього свята. Потім виступив церковний хор під управою о. Е. Королішина і відспівав три пісні: „Живи, Україно“, „Над річкою беріжком“ і „Вечір“. Потім був реферат, який вголосив ред. М. Хандога. В рефераті бесідник представив цілу історію т-ва „Просвіта“. Він згадав про ті часи, коли ще перед Маркіяном Шашкевичем наші священики в українських церквах ви-

голошували проповіді по польськи. Що наш нарід нині освідомлений національно і знає, хто він є, це в першій мірі велика заслуга „Просвіти“. Т-во „Просвіта“ було товчком до засновування інших товариств, як „Сільський Господар“, Центросоюз, Рідна Школа й інші. Бесідник закликав, щоб ми не тільки святкували ювілей „Просвіти“, але також помагали ширити книжки, видавані „Просвітою“.

Далше забрав слово о. Е. Королішин і говорив, що нам самим також треба просвічатися, а передісмі треба звертати увагу на національне виховання наших дітей. Бесідник говорив, що в кожній хаті повинна бути історія України, Кобзар Шевченка й інші корисні українські книжки. Він закликав залишити приватні до збірки на „Просвіту“. Більшими дарами зложено \$24, а дрібними \$6. Разом \$30.17. Вступ на це свято був вільний і комітет рішив покрити всі кошти з своєї каси. А всі жерти в сумі \$30 вишлеться на призначену ціль.

Як на теперішні тяжкі часи, то та сума на нашу громаду є немала. Крім того наша громада зложила гарні жерти при інших нагодах. За несповна пів року наші товариства і громади, що гуртуються при укр. прав. церкві, зложили у формі коляди і ріжних збірок \$270.

Треба зазначити, що в нашій громаді є ще одна українська церковна громада, але вона чомусь не проявляє такої діяльності, яку повинна.

По збірці на ювілей „Просвіти“ говорили ще: Іван Гось, Яків Лисак, пані Марія Малевич, пані Марія Хандогова, М. Скрабут і Іван Новаковський. На закінчення хор відспівав гимн „Ще не вмерла Україна“.

Теодор Грицик.

КЛІВЛЕНД, ОГАІО.

Свято Героїв.

Дня 20 лютого б. р. клівлендська громада величаво святкувала Свято Героїв. Громадянство зійшлося масово віддати честь тіням тих героїв, які не жалили свого життя і йшли сміло пробивати шлях до волі українського народу. Свято почалося панакхидою в церкві св. Петра й Павла, де в одностроях члени відділів ОДВУ, МУН і жіночого відділу стояли на позір.

Концертом проводив голова місцевого відділу ОДВУ, Іван Попович. Вступне слово вголосив о. В. Меренків. Говорив, що нація без героїв не є гідною називати себе нацією, бо не має вона тих святощів, з яких молоде покоління може брати примір, а старше духового корму, якого так багато потребує поневолена нація. Герої для такої нації як Україна являються святощами, які піддержують нас на думці, додають відваги та своїми ділами вказують, як треба любити свій рідний край і рідний нарід. Жити для себе кожний потрапить, але жити для наrodu дехто тільки потрапить. Промова о. В. Меренкова потрясла кожного присутнього до глибини серця.

Далше співав хор укр. греко-кат. церкви св. Петра й Павла під диригентурою п.

Антоні Когути. Відспівав він кілька „пекрасно оброблених українських пісень“.

Деклямація званої вже молоденької декламаторки Марійки Попович зробила дуже миле враження. Говорила з чуттям, чистою українською мовою.

Запрошений бесідник п. Володимир Буката вголосив голлову промову. Появу п. В. Букати присутні повитали рясними оплесками, бо знали його ще малим хлопцем тут у Клівленді. Почав говорити англійською мовою до молоді.

Розповів про українське політичне положення перед світовою війною. Казав, що світова війна помогла переродити українську душу, зробити з українця рівноправного чоловіка, який не плаче, як коли належить, йде з записником кулаком до державних народів і вминається рівноправно. Проклинався той ласкавий „мужик“, підніс похилу голлову гордо вгору й почав дивитися сміло наперед себе. Бесідник згадав про Крути, про стрільців та про великі переживання нашого народу. Потім перейшов до теперішніх подій і до самих героїв. Говорив з молодечим запалом. Для старших переповів промову по українськи з деякими додатками. Бесіда п. Букати виявила, що маємо в ній одного з чоловіків молодих оборонців наших, прав на американській землі.

До збірки говорив п. Шмага, Покликувався на попередні бесіди, які пояснили більш докладно терпіння українського народу. Присутні зложили на саль \$79.47.

Молоді дівчата з Іст Сайда, в гарних українських костюмах, відспівали кілька пісень. Хор знову відспівав низку пісень. Кінцеве слово забрав іще раз місцевий голова.

Збірки, які переведено в церкві й на святі, висладо до центральної управи ОДВУ.

Жертвували по \$1: о. В. Меренків, О. Буката, Д. Шмага, І. Хміль, Ковалець, Н. Страп, М. Мельник, А. Шенко, п.ні Хміль, І. Ільків, С. Котвич, Анаст. Притуляк, В. Цвирчак, Попіль, Т. Бобечко, Д. Стирський, В. Кокоць, М. Колудий, І. Бзіль, О. Кульчицька, А. Декан, І. Ділан, А. Когут, В. Жук, Г. Силак, М. Гоїк; по 50 ц.: Т. Гриней, М. Олексик, І. Керик, М. Маковський, Т. Павліна, пані Бзіль, П. Сверіда, С. Іванчук, П. Паула, І. Буран, В. Формейний, М. Когут, С. Паула, А. Котвич, М. Кукіз, І. Пеленьо, М. Писарчик, М. Бурко, С. Мельник, І. Филипп, П. Полівчак, М. Кравчук, К. Попович, пані Тимчич, Дз. Мичик, П. Перікфва, решта дрібними.

В. Блондиненко.

ГАРТФОРД, КОНН.

Свято Шевченка.

Заходом усіх місцевих товариств та організацій відбулося дня 10 квітня „Свято Шевченка“.

Програму розпочав голова У. Г. А. Клюбю п. Хорнат, отримавши свято. Хор під управою диригента п. Похмурського відспівав „Заповіт“ Шевченка „Живи Україно“ і „На смерть“. Описав Василь Дармоцький виголосив ре-

ферат „Політичний світогляд Шевченка“. Бесідник вказав на Шевченка як на батька українського націоналізму, опираючи свої слова на „золотих думках“ поета. Далі бесідник згадав про чотири, так характеристичні, заклади Шевченка, які тепер є в нас на часі: Божество, Любов, Згода, Наука. Після реферату Діточа У. Локоць, К. Ярошевич, М. Куркранська Школа виступила зі своєю програмою, під проводом учениці Катерини Козій. Вище згадана виголосила реферат про життя Шевченка для дітей. Діточа програма складалася зі співів та деклямацій.

Святочну промову виголосив д-р Л. Мишуга. Бесідник згадав про ту епоху, в якій зявився Шевченко в Україні та про те, що тоді думали провідники українського народу. Казав, що кріпацтво і колишні славні часи України, це були два головні джерела творчості поета. Описав бесідник спімнув про горячу любов Шевченка до України, про його різкі виступи супроти царя, та його накликування до всеукраїнської революції. Наступною точкою програми була промова п. Івана Білинського, в якій пропонував, згадавши про політичне за-сладження Шевченка, навіз низку фактів з життя політичних в'язнів по ворожих тюрмах, які йдучи за прикладом поета, ставили інтерес Нації вище власного життя. При кінці, згадавши про страшні відносини в яких вони проживають, закликав зібраних до зложення жерти на політичних в'язнів. Перепроведжена збірка принесла \$38.57. Відтак хор відспівав „Завіщання“ Шевченка і „Думи мої Думи“. Кінцеве слово виголосив п. Хорнат. Свято закінчено гимном „Ще не вмерла Україна“.

Назавга свято випало дуже добре. Хор як слід вивчався із свого завдання, як рівнож діти до своєї діточої програми. Діточий реферат Катерини Козій був великою несподіванкою для зібраних. Знаменита інтерпретація слів і свобода рухів вповні виказали великий талант, який здався би ширше розвинути. Реферат п. В. Дармоця був старанно опрацьований і зміло виголошений. У бесідника проявляється гарячий темперамент, так знаменний у студентської молоді на З.У.З., та хист до красомовства. Д-р Мишуга дав нам у своїй промові жмуть цінностей, які виявлялись у Шевченка. Промова була переплітана історичними подіями, що промовляли до розуму і серця. Промова п. І. Білинського, виголослена з повним драматизмом,

зробила на присутніх сильне враження, яке ніколи не дасться забути. Це одна довга картина з життя молодих націоналістів по ворожих тюрмах. Жерти зложили: по 1 дол.: д-р Мишуга, П. Курка, Павл. Селецька, М. Лехицька, Я. Пагиняк, М. Чикало, М. Андрусь, Д. Гринчук, П. Драпак, п. Після реферату Діточа У. Локоць, К. Ярошевич, М. Куркранська Школа виступила зі своєю програмою, під проводом учениці Катерини Козій. Вище згадана виголосила реферат про життя Шевченка для дітей. Діточа програма складалася зі співів та деклямацій.

М-шович.

Коли людина сама стоїть високо, а інші не можуть дістатися до неї, то як не хоче сама остатися, мусить сама до них зійти. (Шопенгауер).

Люди не легко пізнають себе взаємно, навіть при найкращій охоті, а крім того долучується все зла воля, яка все псує. (Гете).

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ФОРЕСТ ГІЛС, Н. Й.

Писанка на Рідну Школу.

Гром. Н. і М. Гайворонські зложили замість святкових жельань \$5 як писанку на Рідну Школу.

УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКЕ ВИСТАВОВЕ ТОВАРИСТВО повідомляє, що його адреса є така: UKRAINIAN AMERICAN EXPOSITION ASS'N, Inc., P. O. BOX 1014, CHURCH STREET ANNEX, NEW YORK, N. Y.

Усі листи й грошові посилки треба слати на поштову адресу, а чеків й поштові перекази виписувати на ім'я: NICHOLA'S MURASZKO, Treasurer.

З НАГОДИ
ВЕЛИКОДНІХ СВЯТ
СКЛАДАЄ ВСЬОМУ
УКРАЇНСЬКОМУ
ГРОМАДНСТВУ
ЩИРЕ
„ХРИСТОС ВОСКРЕС!“
СЕМЕН ПАЛАМАР
продав фарми, дом, гротері, салони й всі інші інтереси. — Винаймає самоходи на весілля й інші забави.
536 EAST 6th STREET,
NEW YORK CITY

ЛИШЕ WESTINGHOUSE МАЄ

ТУ СКРИТКУ
НОВУ
НА М'ЯСО

Це новина! Сензаційна!! Великий крок уперед до безпечного перешовування м'яса. Нова Вестинггазова СКРИТКА на М'ЯСО, спеціально придумана на те, щоб держати м'ясо свіжим і смачним цілими днями. Щільна порцелянова конструкція задержує природні соки й аромати. Змістить 10 фунтів м'яса. Огляньте цей винахід на ошадженні грошей, і ще сьогодні!

ВИПРОБУВАНА В КУХНЯХ! ОШАДІТЬ БІЛЬШЕ ГРОШЕЙ ВІСНІВАННЯМ! МОДЕЛЬ N D S 32 \$119.75 Інші моделі по вищих цінах.

ШАДИТЬ ПОЖИВУ, ШАДИТЬ ЧАС,
ШАДИТЬ ГРОШІ

Купіть від Сурми

SURMA
BOOK & MUSIC CO.

314 E. 14th ST. (між 1-ю й 2-ю Евено), NEW YORK

ВИПРОБУВАНА В КУХНЯХ ХОЛОДИЛЬНЯ WESTINGHOUSE

СЛУХАЙТЕ РАДИОПРОГРАМУ СУРМИ КОЖНОЇ СУБОТИ в годині 4. пополудні, W B N X, 1350 клс.

